KS 16-134

www.pwc.se

Granskning av årsredovisning 2015

Lekebergs kommun

Christel Modin
Kim Gustafsson
Magdalena Bergfors

April 2015

pwc

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning 1

2. Inledning 2

2.1. Revisionsfråga och metod 2

2.2. Revisionskriterier 3

3. Granskningsresultat 4

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning 4

3.1.1. Förvaltningsberättelse 4

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten 4

3.1.1.2. Investeringsredovisning 5

3.1.2. Driftredovisning 5

3.1.3. Balanskrav 6

3.1.4. God ekonomisk hushållning 6

3.1.5. Finansiella mål 7

3.1.5.1. Mål för verksamheten 7

3.1.6. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag 7

3.2. Rättvisande räkenskaper 8

3.2.1. Resultaträkning 8

3.2.2. Balansräkning 9

3.2.3. Kassaflödesanalys 9

3.2.4. Sammanställd redovisning 9

3.2.5. Tilläggsupplysningar 10

1. Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen huvudsakligen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Enligt kommunala redovisningslagen (KRL) 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Ett specifikt avsnitt som heter utvärdering av ekonomisk ställning saknas i förvaltningsberättelsen, men under rubriken "Lekebergs kommuns ekonomiska resultat" redovisas bland annat olika nyckeltal. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklats de senaste åren. Flera uppgifter finns även sammanställda under rubriken "Fem år i sammandrag".

Kommunens egna kapital uppgår till 189,2 mnkr och täcker de pensionsförpliktelser som kommunen har ansvarsförbindelser för om 141,8 mnkr.

I förvaltningsberättelsen finns inslag av väsentliga händelser redovisade, de finns redovisade för respektive nämnd, gemensamma nämnder samt kommunens bolag på ett enhetligt sätt. Detta gör informationen lättillgänglig och förståelig.

I förvaltningsberättelsen som är kommunstyrelsens sammanfattning beskrivs viktiga händelser under 2015 samt hur kommunen har utvecklats avseende exempelvis invånarantal och företagsklimat.

Förvaltningsberättelsen omfattar en kortfattad beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation, vilken tydliggörs genom ett organisationsschema. I avsnittet om kommunens bolag redogörs för ekonomi och verksamhet för de bolag som är med i den sammanställda redovisningen. Måluppfyllelse genom bolagsordningen redovisas för Lekebergs kommunala holdingbolag AB.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Årets resultat uppgår till 2,1 mnkr. Inga tidigare års negativa resultat finns att återställa.

Lekebergs kommun antog en ny styrmodell 2014. Varje nämnd följer upp sina mål fyra gånger per år. Baserat på detta görs en bedömning av hur måluppfyllelsen ser ut för kommunfullmäktiges mål, som återredovisas i årsredovisningen. Kommunfullmäktige beslutade 2015 om 18 mål för kommunens verksamheter. Bedömningen är att ett mål är uppnått, 16 delvis uppnådda och ett ej uppnått.

I årsredovisningen har en utvärdering gjorts av de finansiella målen. Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god. Vi bedömer att utvärderingen av de finansiella målen har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Vår översiktliga granskning visar på att måluppfyllelsen avseende verksamheten är delvis förenlig med de av fullmäktige fastställda målen i budget 2015.

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Förvaltningsberättelse

3.1.1.1. Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Enligt KRL 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. Ett specifikt avsnitt som heter utvärdering av ekonomisk ställning saknas i förvaltningsberättelsen, men under rubriken "Lekebergs kommuns ekonomiska resultat" redovisas bland annat olika nyckeltal. Förvaltningsberättelsen beskriver också kort hur ekonomin utvecklats de senaste åren. Flera uppgifter finns även sammanställda under rubriken "Fem år i sammandrag".

Kommunens egna kapital uppgår till 189,2 mnkr och täcker de pensionsförpliktelser som kommunen har ansvarsförbindelser för om 141,8 mnkr.

I förvaltningsberättelsen finns inslag av väsentliga händelser redovisade, de finns redovisade för respektive nämnd, gemensamma nämnder samt kommunens bolag på ett enhetligt sätt. Detta gör informationen lättillgänglig och förståelig.

Förväntad utveckling. Av årsredovisningen framgår på ett tydligt sätt den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Kopplingen kan göras tydligare till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Väsentliga personalförhållanden. Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs. frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt är åldersindelad. I den personalekonomiska redovisningen finns även ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och skriftlig information. Vi bedömer att information lämnas i tillräcklig omfattning.

Gemensam förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen omfattar en kortfattad beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation, vilken tydliggörs genom ett organisationsschema. I avsnittet om kommunens bolag redogörs för ekonomi och verksamhet för de bolag som är med i den sammanställda redovisningen. Beskrivningen av den samlade verksamheten behöver utvecklas ytterligare i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2, bland annat med avseende på upplysningar om utvecklingen av den samlade verksamheten och särskilda upplysningar om ekonomi. Måluppfyllelse genom bolagsordningen redovisas för Lekebergs kommunala holdingbolag AB.

Pensionsredovisning. I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 som en del av uppföljningen av fullmäktiges föreskrifter om förvaltningen av pensionsmedel. Upplysningar saknas i årsredovisningen om särskild avtalspension och visstidspensioner i enlighet med RKR 2.1. Kommunen har dock varken fallskärmar eller visstidspensioner för tjänstemän eller politiker enligt uppgift från förvaltningsberättelsen.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Information om kvalitet och måluppfyllelse redovisas under respektive nämnd. I avsnittet om måluppfyllelse redovisas måluppfyllelsen för de av kommunfullmäktige beslutade målen för verksamheten. Information om de kommunala bolagen redovisas i förvaltningsberättelsen. I förvaltningsberättelsen beskrivs hur kommunen avser att arbeta med den nya styrmodellen.

Flera nyckeltal som berör nämndernas verksamheter ingår även i förvaltningsberättelsen.

Något översiktligt resultat från nämndernas utförda internkontroller redovisas inte, utan återrapporteras separat till kommunfullmäktige enligt en väl dokumenterad instruktion och plan som vi har tagit del av.

3.1.1.2. Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningens sammanfattning i allt väsentligt ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Det totala utfallet gällande nettoinvesteringar uppgår till 25,9 mnkr, vilket är en avvikelse mot budget på 31,6 mnkr. Avvikelsen kan främst hänföras till VA-verksamheten som avviker mot budget med 19,8 mnkr. En tydlig avstämning och uppföljning har gjorts mot enskilda projekt i förvaltningsberättelsen.

3.1.2. Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budgetavvikelse samt avvikelse i förhållande till den prognos som upprättades utifrån resultatet per den 30 september 2015 redovisas i tabellen nedan.

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Utfall 2015	Budget 2015	Prognos 2015	Budget-avvikelse	Prognos-avvikelse
Kommunstyrelse	71,6	71,4	70,9	-0,2	-0,7
Kultur- och bildningsnämnd	194,5	190,5	192,9	-4,0	-1,6
Vård- och omsorgsnämnd	119,4	114,6	118,7	-4,8	-0,7
Sydnärkes IT nämnd	0,0	0,0	0,4	0,0	0,4
VA-verksamheten	0,9	2,3	1,9	1,4	1,0
Summa nämnderna	**386,4**	**378,8**	**384,8**	**-7,6**	**-1,6**

Nämnderna redovisar ett underskott mot budget på 7,6 mnkr. Underskottet kan främst hänföras till kultur- och bildningsnämnden samt till vård- och omsorgsnämnden.

Kultur- och bildningsnämndens underskott beror främst på höga kostnader inom barn och familj som gäller placeringar inom LSS, men även på institutionsvård och familjehemsvård. Även underskottet i vård- och omsorgsnämnden beror främst på placeringar inom LSS och ett ökat behov av kontaktpersoner och personliga assistenter.

VA-nämnden redovisar ett överskott, då nämnden har haft lägre kapitalkostnader för ej slutförda investeringsprojekt.

3.1.3. Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av om balanskravet har uppfyllts.

Avstämning av årets resultat enligt balanskravets bestämmelser har skett enligt 4 kapitlet i KRL.

3.1.4. God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

I årsredovisningen har en utvärdering gjorts av de finansiella målen. Vi bedömer den finansiella måluppfyllelsen som god. Vi bedömer att utvärderingen av de finansiella målen har skett i tillräcklig omfattning och ger en rättvisande bild av måluppfyllelsen.

Vår översiktliga granskning visar på att måluppfyllelsen avseende verksamheten är delvis förenlig med de av fullmäktige fastställda målen i budget för 2015.

Verksamhetsmål som har betydelse för en god ekonomisk hushållning har inte angetts i budgeten för 2015 och inte heller beslutats av fullmäktige när budgeten antogs. Vi kan som en följd av detta inte bedöma resultatet i denna del.

3.1.5. Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget för 2015.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2015	**Utfall 2015**	**Måluppfyllelse, KS bedömning**
Resultatet ska i genomsnitt under en treårsperiod vara positivt och uppgå till en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning.	Resultatet för året uppgår till 2,1 mnkr dvs 0,54 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. För perioden 2013-2015 uppgår det till 1,02 procent.	Målet är uppnått
Årets investeringar och amorteringar ska finansieras av egna medel.	Inga nya lån är upptagna under 2015.	Målet är uppnått.
Verksamhetens nettokostnad ska understiga 100 procent av skatter och bidrag.	Verksamhetens nettokostnader uppgår till 99,6 procent.	Målet är uppnått.

Vi instämmer i kommunens bedömning av de finansiella målen.

3.1.5.1. Mål för verksamheten

I Lekebergs kommuns budget för 2015 har kommunfullmäktige fastställt en utvecklingsplan med mål inom fem olika områden. Hur kommunen mäter dessa mål fastställs i nämnder/styrelser. Det görs ingen koppling till god ekonomisk hushållning.

Målen för verksamheten beskrivs i årsredovisningen under avsnitten "Måluppfyllelse 2015". Där redovisas kommunfullmäktiges mål samt de mål som respektive nämnd/styrelse har beslutat att koppla till dessa mål. Uppföljningen består av gröna, gula och röda symboler som visar på om målet bedöms som uppnått, delvis uppnått eller ej uppnått. Vi anser att redovisningen av måluppfyllelse har förbättrats och att det är tydligt hur styrmodellen ska användas. Styrmodellen bygger på 4 olika nivåer, vision, kommunfullmäktigemål, nämndmål och aktiviteter, där alla nämndmål ska ha indikatorer som är mätbara, uppföljningsbara och helst jämförbara. Vi saknar dock mål för god ekonomisk hushållning.

Vi konstaterar att ett av 18 mål bedöms som uppnått under året, att 16 bedöms som delvis uppnådda samt att ett av 18 mål bedöms som ej uppnått. Vi ser det som positivt att styrmodellen har reviderats till 2016 där antalet mål har minskat till sju och att mål för god ekonomisk hushållning implementeras i modellen.

3.1.6. Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag och fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Ekonomiavdelningen har till årsredovisningen och bokslutet begärt in verksamhetsberättelser från samtliga nämnder för år 2015. Av anvisningarna framgår att verksamhetsberättelsen skall innehålla information om det ekonomiska utfallet, uppföljning av nämndens och fullmäktiges mål, kvalitetsredovisningar, viktiga händelser under året, framtid samt nyckeltal.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar i allt väsentligt innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda mål och riktlinjer samt att de i allt väsentligt följer de anvisningar som kommunstyrelsen angivit.

3.2. Rättvisande räkenskaper

3.2.1. Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen ger en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år och prognos.

Resultaträkning (mnkr)	Utfall 2015	Utfall 2014	Budget 2015	Prognos helår 2015
Verksamhetens intäkter	98,4	99,0	*	*
Verksamhetens kostnader/nettokostnader	-468,1	-455,1	-376,1	-373,8
Avskrivningar	-9,7	-5,7	-5,5	-8,5
Verksamhetens nettokostnader	**-379,4**	**-361,8**	**-381,6**	**-382,3**
Skatteintäkter	296,9	279,9	381,7	380,8
Generella statsbidrag och utjämning	83,9	83,9	*	*
Finansiella intäkter	0,9	1,9	1,9	1,6
Finansiella kostnader	-0,3	-0,4	-1,1	-0,8
Årets resultat	**2,0**	**3,5**	**0,9**	**-0,7**

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 379,4 mnkr vilket är en ökning jämfört med föregående år och avviker med 2,2 mnkr jämfört med budget. Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning uppgår till 99,63 %, en ökning om 0,13 % jämfört med föregående år och förklarar en del av resultatförsämringen. Årets resultat uppgår till 2,0 mnkr vilket är 1,5 mnkr sämre än 2014 och 1,1 mnkr bättre än budgeterat.

Den positiva avvikelsen mot budget förklaras främst med lägre pensionsutbetalningar, de s.k. AFA-pengarna, och överskott för nyanlända invandrare och ensamkommande barn.

Kommunens finansiella mål om ett resultat som uppgår till 1 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning bör speglas i det budgeterade resultatet.

3.2.2. *Balansräkning*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd i huvudsak enligt KRL och omfattar i huvudsak tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). I Lekeberg är det främst gator och vägar som berörs av detta. Under 2014 vidtog kommunen inledande åtgärder för att förbereda och anpassa sin redovisning till detta krav. Arbetet har dock inte fortsatt under 2015 på grund av personalförändringar. Varken under 2014 eller 2015 har några åtgärder påverkat resultat- eller balansräkning, vilket vi anser är otillräckligt i förhållande till god redovisningssed. Bedömning av resultateffekten av övergång till komponentavskrivningar saknas ännu.

Avsättningar för pensioner redovisas i enlighet med bestämmelserna i KRL, vilket medför att pensionsförmåner intjänade före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

3.2.3. *Kassaflödesanalys*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Noter finns i tillräcklig omfattning. Överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4. *Sammanställd redovisning*

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

Granskningen visar att den sammanställda redovisningen är upprättad i enlighet med KRL:s krav (kap 8).

Den sammanställda redovisningen är upprättad utifrån preliminära årsredovisningar. I övrigt är den samlade redovisningen väl dokumenterad och underlag finns i tillräcklig omfattning. Redovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.

Noter finns i tillräcklig omfattning.

Eventuella skillnader mellan kommunen och dess koncernbolag avseende redovisningsprinciper framgår inte av kommunens redovisningsprinciper.

3.2.5. Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed. Detta innebärande att

- tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs enligt KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.
- Kommunen har bokfört det särskilda statsbidraget med anledning av flyktingsituationen med 1/12 del vilket uppfyller RKR:s yttrande som säger att minst 1/13 del ska bokföras på 2015.

Följande rekommendation har dock kommunen inte följt fullt ut:

RKR 13.2 Redovisning av hyres-/leasingavtal	Ej uppfyllt	Uppställningen i not bör specificeras enligt rekommendation.

2016-04-18

Christel Modin
Projektledare

Fredrik Alm
Uppdragsledare